ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 15ης Οκτωβρίου 2009 *

Στην υπόθεση C-324/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Hoge Raad der Nederlanden (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 11ης Ιουλίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Ιουλίου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

Makro Zelfbedieningsgroothandel CV,

Metro Cash & Carry BV,

Remo Zaandam BV

κατά

Diesel SpA,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, E. Levits, A. Borg Barthet, M. Ilešič και J.-J. Kasel, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: M.-A. Gaudissart, προϊστάμενος διοικητικής μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Ιουνίου 2009,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— οι Makro Zelfbedieningsgroothandel CV, Metro Cash & Carry BV και Remo Zaandam BV, εκπροσωπούμενες από τους T. van Engelen και Β. Τσουτσάνη, advocaten,

— η Diesel SpA, εκπροσωπούμενη από τους S. Klos, A. A. Quaedvlieg και B. R. J. van Ramshorst, advocaten,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την I. Bruni, επικουρούμενη από τον S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους H. Krämer και A. Nijenhuis,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί με τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3, στο εξής: οδηγία 89/104).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Makro Zelfbedieningsgroothandel CV (στο εξής: Makro), της Metro Cash & Carry BV, καθώς και της Remo Zaandam BV και, αφετέρου, της Diesel SpA (στο εξής: Diesel) σχετικά με την εμπορία εκ μέρους της Makro υποδημάτων φερόντων σήμα του οποίου δικαιούχος είναι η Diesel, τούτο δε χωρίς τη ρητή συγκατάθεση της τελευταίας.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3 Το άρθρο 5, παράγραφοι 1 έως 3, της οδηγίας 89/104 προέβλεπε τα εξής:

«1. Το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) σημείο πανομοιότυπο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί

β) σημείο για το οποίο, λόγω της ταυτότητας ή της ομοιότητάς του με το σήμα και της ταυτότητας ή της ομοιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από το σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού, συμπεριλαμβανομένου και του κινδύνου συσχέτισης του σημείου με το σήμα.

2. Ένα κράτος μέλος μπορεί επίσης να προβλέπει ότι ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του, σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα, για προϊόντα ή υπηρεσίες μη παρόμοιες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί, εάν αυτό χαίρει φήμης μέσα στο κράτος μέλος και η χρησιμοποίηση του σημείου, χωρίς νόμιμη αιτία, θα επέφερε, αχρεωστήτως, όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.

3. Μπορεί, ιδίως, να απαγορεύεται, εάν πληρούνται οι όροι των παραγράφων 1 και 2:

α) η επίθεση του σημείου επί των προϊόντων ή της συσκευασίας τους

β) η προσφορά των προϊόντων ή η εμπορία ή η κατοχή τους προς εμπορία ή η προσφορά ή παροχή υπηρεσιών υπό το σημείο

γ) η εισαγωγή ή η εξαγωγή των προϊόντων υπό το σημείο

δ) η χρησιμοποίηση του σημείου σε επαγγελματικό έντυπο υλικό και στη διαφήμιση.»

4 Το άρθρο 7 της οδηγίας, ως είχε αρχικώς, όριζε τα εξής:

«1. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί υπό το σήμα αυτό στο εμπόριο μέσα στην Κοινότητα από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται εάν ο δικαιούχος έχει νόμιμους λόγους να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων, ιδίως όταν η κατάσταση των προϊόντων μεταβάλλεται ή αλλοιούται μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο.»

5 Σύμφωνα με το άρθρο 65, παράγραφος 2, της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, σε συνδυασμό με το παράρτημα XVII, σημείο 4, αυτής, το ως άνω άρθρο 7, παράγραφος 1, τροποποιήθηκε κατόπιν της εν λόγω συμφωνίας, οπότε η φράση «μέσα στην Κοινότητα» αντικαταστάθηκε από τις λέξεις «στην αγορά ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη».

Η διεθνής κανονιστική ρύθμιση

6 Το άρθρο 2.23, παράγραφος 3, της υπογραφείσας στη Χάγη στις 25 Φεβρουαρίου 2005 συμβάσεως Μπενελούξ περί πνευματικής ιδιοκτησίας (σήματα και σχέδια ή υποδείγματα), το οποίο αντικατέστησε το παλαιό άρθρο 13, Α, παράγραφος 9, του ενιαίου νόμου Μπενελούξ περί σημάτων, έχει ως εξής:

«Το αποκλειστικό δικαίωμα δεν συνεπάγεται το δικαίωμα εναντιώσεως στη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί στο εμπόριο εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου [στο εξής: ΕΟΧ] υπό το σήμα αυτό από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του, εκτός αν θεμιτοί λόγοι δικαιολογούν την εκ μέρους του δικαιούχου εναντίωση στη μεταγενέστερη διάθεση στο εμπόριο των προϊόντων, ιδίως όταν η κατάσταση των προϊόντων έχει μεταβληθεί ή αλλοιωθεί μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

7 Η Diesel είναι δικαιούχος του λεκτικού σήματος Diesel, κατόπιν της καταθέσεως του σήματος αυτού για τη Μπενελούξ.

8 Η Distributions Italian Fashion SA, με έδρα στη Βαρκελώνη (Ισπανία) (στο εξής: Difsa), ήταν ο διανομέας των προϊόντων που έφεραν το σήμα Diesel στην Ισπανία, στην Πορτογαλία και στην Ανδόρα.

9 Στις 29 Σεπτεμβρίου 1994, η Difsa συνήψε σύμβαση αποκλειστικής διανομής με την εταιρία ισπανικού δικαίου Flexi Casual SA (στο εξής: Flexi Casual), δυνάμει της οποίας παραχώρησε στην τελευταία το αποκλειστικό δικαίωμα πωλήσεως στην Ισπανία, στην Πορτογαλία και στην Ανδόρα ορισμένου αριθμού προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των υποδημάτων φερόντων το λεκτικό σήμα Diesel. Σύμφωνα με το άρθρο 1.4 της συμβάσεως αυτής, επετράπη στη Flexi Casual να προβαίνει σε «εμπορικές δοκιμές» αφορώσες τα υποδήματα υπό το σήμα Diesel, προσφέροντάς τα προς πώληση στους πελάτες της στις εν λόγω γεωγραφικές ζώνες, προκειμένου να «διαπιστωθούν με αξιόπιστο τρόπο οι ανάγκες της αγοράς».

10 Στις 11 Νοεμβρίου 1994, η Difsa παρέσχε στη Flexi Casual άδεια, δυνάμει της οποίας η Flexi Casual μπορούσε να κατασκευάζει και να διανέμει υποδήματα δικής της επινοήσεως για την πραγματοποίηση δοκιμών στην αγορά, προκειμένου να μπορούν αυτά να προτείνονται στην Diesel για διανομή ή για «παραχώρηση άδειας κατασκευής».

11 Στις 21 Οκτωβρίου 1997, ένας διαχειριστής της Flexi Casual παραχώρησε εγγράφως στην εταιρία Cosmos World SL (στο εξής: Cosmos) την άδεια να κατασκευάζει και να πωλεί υποδήματα, τσάντες και ζώνες με το σήμα Diesel. Έτσι, δυνάμει της συμφωνίας αυτής, αλλά χωρίς τη ρητή έγκριση της Difsa ή της Diesel, η Cosmos κατασκεύασε και διέθεσε στο εμπόριο υποδήματα φέροντα το εν λόγω σήμα.

12 Το θέρος του 1999, η Makro διέθεσε προς πώληση υποδήματα που έφεραν το λεκτικό και εικονιστικό σήμα Diesel, τα οποία είχε αγοράσει από δύο ισπανικές επιχειρήσεις, οι οποίες τα είχαν αγοράσει από την Cosmos.

13 Κατόπιν τούτου, στις 26 Οκτωβρίου 1999, η Diesel, ισχυριζόμενη ότι ουδέποτε παρέσχε τη συγκατάθεσή της για την εμπορία των επίμαχων υποδημάτων από την Cosmos, άσκησε αγωγή κατά της Makro καθώς και κατά ενός ομορρύθμου εταίρου αυτής, ήτοι της Deelnemingmij Nedema BV, ενώπιον του Rechtbank te Amsterdam, ζητώντας ουσιαστικώς την παύση της προσβολής των δικαιωμάτων της του δημιουργού και των δικαιωμάτων της επί του σήματος του οποίου είναι δικαιούχος, καθώς και την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη.

14 Με απόφαση της 29ης Δεκεμβρίου 2004, το Rechtbank te Amsterdam δέχθηκε κατ' ουσίαν τα αιτήματα αυτά. Κατόπιν ασκήσεως εφέσεως, το Gerechtshof te Amsterdam επικύρωσε την απόφαση αυτή με απόφαση της 17ης Αυγούστου 2006.

15 Οι αναιρεσείουσες στην κύρια δίκη άσκησαν εν συνεχεία αναίρεση κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του Hoge Raad der Nederlanden, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι τα δικαιώματα που παρέχει το σήμα στην Diesel είχαν αναλωθεί, λόγω του ότι η Cosmos διέθεσε στο εμπόριο τα επίμαχα υποδήματα με τη συγκατάθεση της Diesel κατά την έννοια των άρθρων 2.23, παράγραφος 3, της Συμβάσεως Μπενελούξ, περί πνευματικής ιδιοκτησίας, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104.

16 Τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι διάδικοι ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν, μεταξύ άλλων, τα κριτήρια που μπορούν να εφαρμοστούν για να καθοριστεί αν η Diesel είχε δώσει ή όχι τη σιωπηρή συγκατάθεσή της, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, για τη διάθεση στο εμπόριο των παραχθέντων από την Cosmos υποδημάτων εντός του ΕΟΧ. Συναφώς, οι διάδικοι διαφωνούν ειδικότερα ως προς το αν είναι προσήκουσα η ερμηνεία που δόθηκε στη διάταξη αυτή με την απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 2001, C-414/99 έως C-416/99, Zino Davidoff και Levi Strauss (Συλλογή 2001, σ. I-8691), στον βαθμό που, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή, τα προϊόντα που έφεραν το επίμαχο σήμα είχαν διατεθεί στο εμπόριο για πρώτη φορά εκτός του ΕΟΧ και όχι απευθείας εντός αυτού όπως στη διαφορά της κύριας δίκης.

17 Στο πλαίσιο αυτό, το Hoge Raad der Nederlanden αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει, στην περίπτωση κατά την οποία εμπορεύματα φέροντα ορισμένο σήμα διατέθηκαν καταρχάς στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ από [επιχειρηματία] διαφορετικό από τον δικαιούχο του σήματος και χωρίς την ρητή συγκατάθεση αυτού, να εφαρμόζονται, προκειμένου να εκτιμηθεί αν υπήρξε (σιωπηρή) συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της [οδηγίας 89/104], τα ίδια κριτήρια με αυτά που εφαρμόζονται όταν τέτοια εμπορεύματα έχουν προηγουμένως διατεθεί στο εμπόριο εκτός του ΕΟΧ από τον δικαιούχο του σήματος ή με τη συγκατάθεσή του;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα: ποια κριτήρια –συναγόμενα ενδεχομένως (ιδίως) από την απόφασή της 22ας Ιουνίου 1994, C-9/93, IHT Danzinger και […] Danzinger (Συλλογή 1994, σ. I-2789)– πρέπει να εφαρμόζονται στην πρώτη από τις μνημονευόμενες σ' αυτό το ερώτημα περιπτώσεις, προκειμένου να εκτιμηθεί αν υφίσταται (σιωπηρή) συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος κατά την έννοια της πρώτης οδηγίας περί σημάτων;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

18 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η έννοια της «σιωπηρής συγκατάθεσης» του δικαιούχου ενός σήματος, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104, μπορεί να ερμηνευθεί βάσει των κριτηρίων που διατυπώνονται στην προπαρατεθείσα απόφαση Zino Davidoff και Levi Strauss, όταν η πρώτη διάθεση στο εμπόριο προϊόντων φερόντων το σήμα αυτό πραγματοποιήθηκε απευθείας εντός του ΕΟΧ και όχι προηγουμένως εκτός της ζώνης αυτής.

19 Συναφώς, πρέπει εκ προοιμίου να υπομνησθεί ότι, στη σκέψη 46 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Zino Davidoff και Levi Strauss, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η συγκατάθεση για διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ προϊόντων τα οποία έχουν προηγουμένως διατεθεί στο εμπόριο εκτός της ζώνης αυτής μπορεί να προκύψει όχι μόνον από ρητή διατύπωσή της, αλλά επίσης «μπορεί να προκύψει σιωπηρώς από στοιχεία ή περιστάσεις προγενέστερες, σύγχρονες ή μεταγενέστερες της εκτός του ΕΟΧ εμπορίας, οι οποίες, εκτιμώμενες από το εθνικό δικαστήριο, εκφράζουν επίσης, κατά τρόπο βέβαιο, παραίτηση του δικαιούχου από το δικαίωμά του». Στις σκέψεις 53 έως 58 της ίδιας αποφάσεως, το Δικαστήριο προσέθεσε ότι τέτοιου είδους σιωπηρή συγκατάθεση πρέπει να στηρίζεται σε στοιχεία από τα οποία να μπορεί να αποδειχθεί, κατά τρόπο βέβαιο, η παραίτηση του δικαιούχου του σήματος από τη δυνατότητά του να αντιτάξει το αποκλειστικό του δικαίωμα και, ειδικότερα, δεν μπορεί να προκύπτει από απλή σιωπή του δικαιούχου αυτού.

20 Πάντως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, τα άρθρα 5 έως 7 της οδηγίας 89/104 προβαίνουν σε πλήρη εναρμόνιση των κανόνων των σχετικών με τα παρεχόμενα από το σήμα δικαιώματα και καθορίζουν, επομένως, τα δικαιώματα που απολαύουν οι δικαιούχοι σήματος εντός της Κοινότητας (αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 1998, C-355/96, Silhouette International Schmied, Συλλογή 1998, σ. I-4799, σκέψεις 25 και 29, και Zino Davidoff και Levi Strauss, προπαρατεθείσα, σκέψη 39).

21 Ειδικότερα, το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας χορηγεί στον δικαιούχο του σήματος αποκλειστικό δικαίωμα, το οποίο του παρέχει τη δυνατότητα να απαγορεύει σε κάθε τρίτον, μεταξύ άλλων, την εισαγωγή, την προσφορά, τη διάθεση στο εμπόριο ή την κατοχή με σκοπό την εμπορία προϊόντων που φέρουν το σήμα του. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας εισάγει εξαίρεση από τον κανόνα αυτόν, προβλέποντας ότι το δικαίωμα του δικαιούχου του σήματος αναλώνεται στην περίπτωση που τα προϊόντα έχουν διατεθεί στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του (αποφάσεις Zino Davidoff και Levi Strauss, προπαρατεθείσα, σκέψη 40 της 8ης Απριλίου 2003, C-244/00, Van Doren + Q, Συλλογή 2003, σ. I-3051, σκέψη 33, και της 30ής Νοεμβρίου 2004, C-16/03, Peak Holding, Συλλογή 2003, σ. I-11313, σκέψη 34).

22 Συνεπώς, η συγκατάθεση, η οποία ισοδυναμεί με παραίτηση του δικαιούχου από το αποκλειστικό δικαίωμα κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 5, συνιστά καθοριστικό στοιχείο της ανάλωσης του δικαιώματος αυτού και πρέπει, επομένως, να εκδηλώνεται κατά τρόπο που να εκφράζει με βεβαιότητα τη βούληση του δικαιούχου του σήματος να παραιτηθεί από το δικαίωμα αυτό (απόφαση της 23ης Απριλίου 2009, C-59/08, Copad 2009, σ. I-3421, σκέψη 42).

23 Μια τέτοια βούληση προκύπτει συνήθως από ρητή διατύπωση της εν λόγω συγκαταθέσεως (προπαρατεθείσες αποφάσεις Zino Davidoff και Levi Strauss, σκέψη 46, καθώς και Copad, σκέψη 42). Εντούτοις, οι απαιτήσεις που απορρέουν από την προστασία της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, την οποία καθιερώνουν ιδίως τα άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ, έχουν οδηγήσει το Δικαστήριο να θεωρήσει ότι ο κανόνα αυτός επιδέχεται διαρρυθμίσεις.

24 Έτσι, αφενός, το Δικαστήριο έκρινε ότι ανάλωση του προβλεπόμενου στο άρθρο 5 της οδηγίας 89/104 αποκλειστικού δικαιώματος υφίσταται, μεταξύ άλλων, όταν η διάθεση στο εμπόριο των προϊόντων πραγματοποιείται από επιχειρηματία που συνδέεται οικονομικά με τον δικαιούχο του σήματος, όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση του έχοντος άδεια χρήσης (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσες αποφάσεις IHT Internationale Heiztechnik και Danzinger, σκέψη 34, καθώς και Copad, σκέψη 43).

25 Αφετέρου, όπως υπενθυμίστηκε στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι, ακόμη και στις περιπτώσεις που η πρώτη διάθεση στο εμπόριο των επίμαχων προϊόντων εντός του ΕΟΧ πραγματοποιήθηκε από πρόσωπο που δεν έχει κανένα οικονομικό σύνδεσμο με τον δικαιούχο του σήματος και χωρίς τη ρητή συγκατάθεση αυτού, η βούληση παραιτήσεως από το προβλεπόμενο στο άρθρο 5 της οδηγίας 89/104 αποκλειστικό δικαίωμα μπορεί να προκύψει από σιωπηρή συγκατάθεση του εν λόγω δικαιούχου, τέτοια δε συγκατάθεση μπορεί να συναχθεί βάσει των κριτηρίων που διατυπώνονται στη σκέψη 46 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Zino Davidoff και Levi Strauss.

26 Πάντως, πρέπει να τονιστεί ότι, ναι μεν, στη σκέψη 46 της αποφάσεως Zino Davidoff και Levi Strauss, το Δικαστήριο αναφέρθηκε βεβαίως στην πρώτη διάθεση στο εμπόριο εκτός του ΕΟΧ, πλην όμως η αναφορά αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό το φως του γεγονότος ότι, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή, τα επίμαχα προϊόντα είχαν προηγουμένως διατεθεί στο εμπόριο εκτός ΕΟΧ και στη συνέχεια είχαν εισαχθεί και διατεθεί στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ.

27 Βάσει ουδενός στοιχείου της προπαρατεθείσας αποφάσεως Zino Davidoff και Levi Strauss μπορεί ωστόσο να θεωρηθεί ότι οι διευκρινίσεις που διατύπωσε το Δικαστήριο στη σκέψη 46 της αποφάσεως αυτής, σχετικά με τα στοιχεία και τις περιστάσεις βάσει

των οποίων μπορεί να συναχθεί σιωπηρή συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος, μπορούν να εφαρμοσθούν αποκλειστικά στο πλαίσιο ανάλογων πραγματικών περιστατικών και δεν έχουν γενική ισχύ.

28 Έτσι, οι σκέψεις 53 έως 55 της ίδιας αυτής αποφάσεως, που διευκρινίζουν τις απαιτήσεις που ισχύουν όσον αφορά την απόδειξη της ύπαρξης σιωπηρής συγκατάθεσης, έχουν γενική διατύπωση και δεν κάνουν καμία κατ' αρχήν διάκριση ανάλογα με το αν η αρχική διάθεση στο εμπόριο πραγματοποιήθηκε εκτός ή εντός του ΕΟΧ.

29 Επιπλέον, μια τέτοια διάκριση αντιβαίνει προς το σύστημα που εγκαθίδρυσε η οδηγία 89/104.

30 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, ο επίμαχος στην υπό κρίση υπόθεση κανόνας της κοινοτικής αναλώσεως του δικαιώματος εφαρμόζεται μόνον επί προϊόντων που διατίθενται στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ με τη συγκατάθεση του δικαιούχου του οικείου σήματος. Με άλλα λόγια, για την απόσβεση του αποκλειστικού δικαιώματος του δικαιούχου του σήματος που καθιερώνει το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, σημασία έχει μόνον το γεγονός ότι η διάθεση στο εμπόριο των επίμαχων προϊόντων πραγματοποιήθηκε εντός της ζώνης αυτής.

31 Αντιθέτως, όπως έχει εξάλλου διευκρινίσει η κοινοτική νομολογία, ενδεχόμενη διάθεση του προϊόντος στο εμπόριο εκτός της εν λόγω ζώνης δεν παράγει συναφώς κανένα αποσβεστικό αποτέλεσμα (βλ. αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 1999, C-173/98, Sebago και Maison Dubois, Συλλογή 1999, σ. I-4103, σκέψη 21, προπαρατεθείσα απόφαση Van Doren + Q, σκέψη 26, και προπαρατεθείσα απόφαση Peak Holding, σκέψη 36).

32 Επομένως, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των δικαιωμάτων που παρέχει το σήμα και για να καταστεί δυνατή η μεταγενέστερη εμπορία προϊόντων φερόντων σήμα, χωρίς να μπορεί να αντιταχθεί σ' αυτό ο δικαιούχος του σήματος αυτού, είναι αναγκαίο ο τελευταίος να μπορεί να ελέγξει την πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ των προϊόντων αυτών, ανεξάρτητα από το αν αυτά έχουν ενδεχομένως τεθεί αρχικώς σε κυκλοφορία εκτός της ζώνης αυτής (βλ., υπό την έννοια αυτή,

προπαρατεθείσες αποφάσεις Sebago και Maison Dubois, σκέψεις 20 και 21, Zino Davidoff και Levi Strauss, σκέψη 33, Van Doren + Q, σκέψη 26, καθώς και Peak Holding, σκέψεις 36 και 37).

33 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το απτόμενο αμιγώς των πραγματικών περιστατικών γεγονός ότι τα φέροντα το οικείο σήμα προϊόντα έχουν τεθεί για πρώτη φορά στο εμπόριο εντός ή εκτός του ΕΟΧ δεν έχει, αυτό καθεαυτό, καμία σημασία όσον αφορά την εφαρμογή του κανόνα της αναλώσεως του δικαιώματος που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο περιορισμός της δυνατότητας συναγωγής από ορισμένες περιστάσεις της σιωπηρής συγκατάθεσης του δικαιούχου του σήματος στις περιπτώσεις και μόνο στις οποίες η πρώτη διάθεση στο εμπόριο των επίμαχων προϊόντων πραγματοποιήθηκε εκτός του ΕΟΧ, κατά την έννοια της προπαρατεθείσας αποφάσεως Zino Davidoff και Levi Strauss, δεν είναι σύμφωνος ούτε προς το γράμμα ούτε προς τον σκοπό του εν λόγω άρθρου 7, παράγραφος 1.

35 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104 έχει την έννοια ότι η συγκατάθεση του δικαιούχου σήματος για τη διάθεση στο εμπόριο προϊόντων φερόντων το σήμα αυτό που πραγματοποιείται απευθείας εντός του ΕΟΧ από τρίτον ουδόλως συνδεόμενο οικονομικώς με τον δικαιούχο αυτόν μπορεί να είναι σιωπηρή, εφόσον η συγκατάθεση αυτή προκύπτει από στοιχεία και περιστάσεις που είναι προγενέστερα, σύγχρονα ή μεταγενέστερα της διάθεσης στο εμπόριο εντός της ζώνης αυτής και τα οποία, εκτιμώμενα από το εθνικό δικαστήριο, εκφράζουν, κατά τρόπο βέβαιο, την παραίτηση του εν λόγω δικαιούχου από το αποκλειστικό του δικαίωμα.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

36 Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα υποβλήθηκε μόνο για την περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα. Στον βαθμό που στο ερώτημα αυτό δόθηκε καταφατική απάντηση, παρέλκει η εξέταση του δευτέρου αυτού ερωτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

37 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, ως έχει τροποποιηθεί με τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992, έχει την έννοια ότι η συγκατάθεση του δικαιούχου σήματος για τη διάθεση στο εμπόριο προϊόντων φερόντων το σήμα αυτό που πραγματοποιείται απευθείας εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου από τρίτον ουδόλως συνδεόμενο οικονομικώς με τον δικαιούχο αυτόν μπορεί να είναι σιωπηρή, εφόσον η συγκατάθεση αυτή προκύπτει από στοιχεία και περιστάσεις που είναι προγενέστερα, σύγχρονα ή μεταγενέστερα της διάθεσης στο εμπόριο εντός της ζώνης αυτής και τα οποία, εκτιμώμενα από το εθνικό δικαστήριο, εκφράζουν, κατά τρόπο βέβαιο, την παραίτηση του εν λόγω δικαιούχου από το αποκλειστικό του δικαίωμα.

(υπογραφές)